

קריאת קרי.

מותו של דוד בן-גוריון הוריד את המסך על פרק שלם בתולדות עם ישראל. בחלקו האחרון של פרק זה היה העולם הזה צמוד לאיש שסימל אותו בצורה יוצאת-דופן וחריגה. מאז הפך עיתון זה לגורם ציבורי ונטל חלק פעיל במאבקים המדיניים והחברתיים במדינה. הוא היה אולי החריף שבמבקרי. כל עוד עמד בן-גוריון בראש השילטון, היתה היריבות בין העולם הזה למישטר שבהנהגתו, יריבות קיצונית ועמוקה. היא באה לידי ביטוי לא רק בעמדות שנקטו ובגילויים שחשפנו, אלא גם בצעדים שנקטו נגדו על-ידי השילטון.

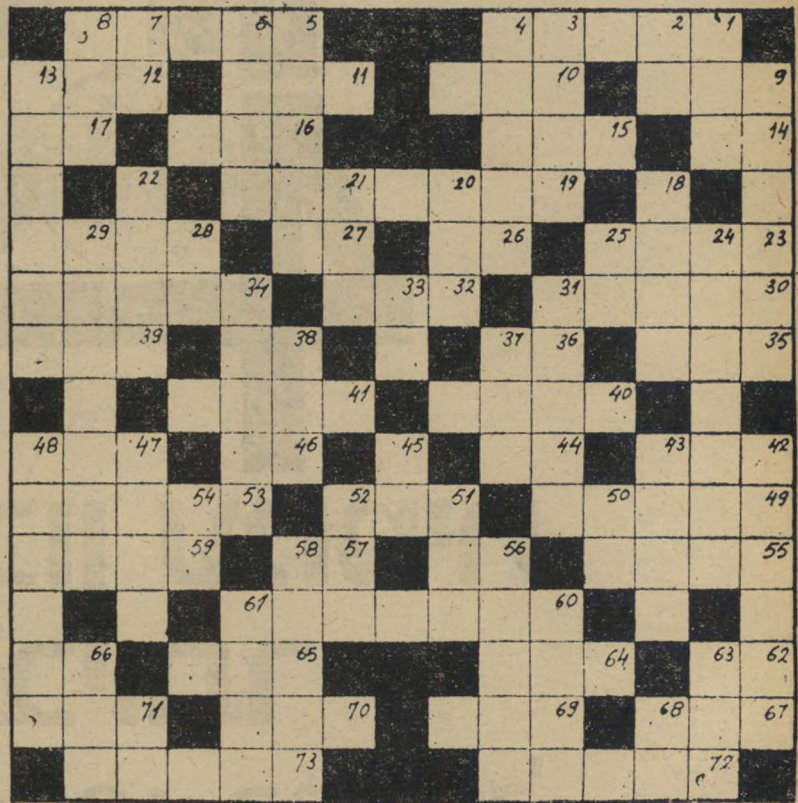
היתה זו תבורת יועציו של בן-גוריון ששיכנעה אותו בשנות ה-50 כי המשך היר-פעתו של העולם הזה מהווה איום על המשך שילטונו. והיה זה בתקופתו, כאשר זרועות שונות של המישטר, תוך שיי-מוש בכספי הציבור, גויסו כדי להילחם בהעולם הזה ולהביא לחיסולו. הדברים הגיעו עד לידו כך שבתקופות מסוימות עמד המאבק בין עיתון זה ל-שילטון בן-גוריון בראש הבע-יות שהעסיקו את המדינה.

עם כל זאת, מעולם לא נשא מאבק הדדי זה אופי אישי. גם בשיא המלחמה הציבורית שני-הלנו נגד דוד בן-גוריון ונגד צורת המישטר אותה הנהיג במדינה, לא היתה התייחסות אישית בביקורת זו. נלחמנו ב-כל האמצעים העומדים לרשות עיתון במדינה דמוקרטית נגד הרעיות, סידרי הממשל, הנר-הלים הממלכתיים והמעשים אותם ייצג בן-גוריון, ולא נר-תענו מלהשתמש במילים בר-טות. אולם היחסים האישיים עימו נשארו במרבית המקרים — גם בתקופה בה הוטל חרם-טוטאלי על העיתון — קורק-טיים. למרות שאישר פעולות אנטי-דמוקרטיות נגדנו, ש-המישטר הנוכחי שוב אינו מעז להעלותם כלל על דעתו, לא היתה התייחסותו האישית של דוד בן-גוריון להעולם הזה, ספוגה באותה שינאה תהומית המאפיינת, למשל, את גולדה.

בראשת שנות ה-60 אפילו כתב דוד בן-גוריון מכתב למערכת, ביקש להגיב על אחת הידיעות שהתייחסו אליו. במקרים אחרים היתה זו רעייתו, פולה, שהגיבה בצורה אישית בעל-פה על דברים שפורסמו בהעולם הזה אודות בעלה. אחרי פטירתה של פולה בן-גוריון פרסמו הספר על אשה מיוחדת במינה זו. ביגוי טרם לציין כי היה זה התיאור המדויק ביותר של אישיותה. מכל התיאורים שפורסמו עליה. באחת ההודמנויות אף לחץ את ידו של אורי אבנרי כאות תודה על פירסום הספר זה. בסוף ימיו, כאשר התפייס עם כל יריביו, התקרב דוד בן-גוריון בהרבה מתפיי-סותיו המדיניות והחברתיות לדיעות אותם ייצג העולם הזה במשך שנים.

1894

תשבץ העולם הזה

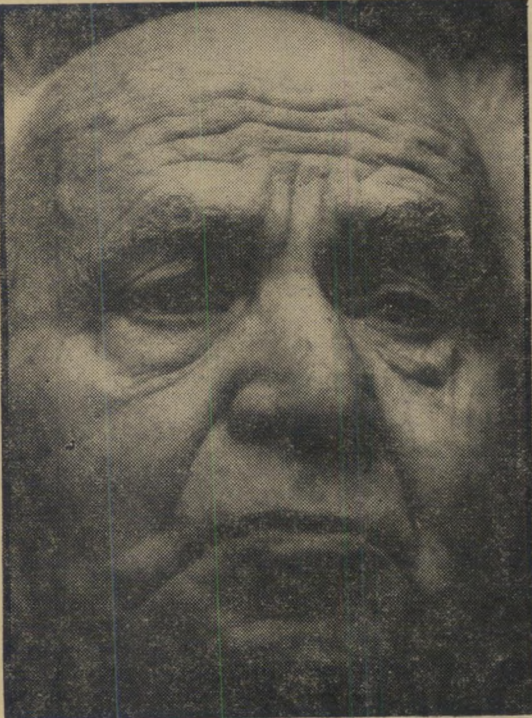
מאונך:

- יהיה טוב יותר. (2) יחידת הספק חשמלי. (3) חלל. (4) אטמוספירה. (5) מהלך ללא מטרה. (6) בית הנבחרים הרוסי לפני המהפכה. (7) שאינו קשה. (8) ויון העתיקה. (9) נמדדת בקמ"ש. (13) יבשת בחדשות. (18) שמקצועו ליהד ערלים. (20) ארבה. (21) נקיק. (22) חצי אי כים התיכון. (24) על שם נקראת מדינה שאולי תקום. (25) אוניברסיטה אמריקאית. (28) שני עמודים. (29) מצב בו המלחמה נמשכת אך אין יורים. (31) מפלצת שחלקה אשה וחלקה עוף דורס. מהמיתולוגיה היוונית. (33) מילת שיללה. (34) מתקן לבדיקת ותיקון אניות. (37) ביזה. (38) מלוטש, ממורט. (42) אסם. (43) אתיקטה. (45) גבעה. (47) הפיכת אוויר לחייל. (48) תותח קצר בעל זווית יריה גבוהה. (50) מילת חיוב באנגלית. (51) קיר. (52) רבב. (54) שוהה לילה. (56) השכבה העליונה, המובחנת. (58) חדר עבודתו של אמו. (60) מדענית צרפתייה מוצא פולני — שגילתה את הרדיום. (61) ראשי תבות של משורר יהודי גדול. (63) משבעת המינים. (66) תבואה. (68) רפה אוניים, חלש. (71) רעל.

מאוזן:

- סופר צרפתי ("אקלימים"). (5) קבוצת איים בצפון מערב אפריקה. (9) מסקר הטיבה. (10) שר בממשלה. (11) אחי יעקב. (12) סוהר. (14) לפעמים בא אל מוחמד. (15) עם. (16) אשה פאטאלית. (17) מפתן. (19) בובה המונעת בחוטים. (23) שאינו מתוח. (26) תבלין לקפה. (27) זעיר. (28) עיר בהודו. (30) היכל ההרוגים במיתולוגיה הסקנדינבית. (32) מרגמה עתיקה. (34) מטיל ספק. (35) חוט ברזל. (36) אביו. (38) מסע לקיטע. (39) בורחת על נפשה. (40) צבע בין לבן לשחור. (41) סיפור שיר בחרוזים. (42) גז הביצות. (44) מצבה. (46) מילת תנאי. (47) מחבר "פאוסט". (49) חלק מצידודו של כל חייל. (51) לך מכאן. (53) מוות ההיס-טוריה. (55) שמו הערבי של בעל חי שהיה מצוי בחולה. (56) זמן. (57) יחידה ביולוגית. (59) מיושב. (60) מידת אורך אקטואלית אצלנו. (62) סוד. (64) סודה של כל אשה. (65) מלך שספירי. (66) סוף. (67) ראש ממשלה אירופי. (69) חלל. (70) מדבר. (71) דרגה בצה"ל ("ר"ת). (72) כסיס. (73) מה שנאצר עשה לתעלת סואץ.

תמונת בן-גוריון בשער "העולם הזה" 1892

המעגל נסגר בצורה טרגית

הזקן והניו

תמונת השער שפורסמה בשער גיליון האבל על מותו של דוד בן-גוריון (העולם הזה 1892), אחת התמונות האחרונות של "הזקן", נמסרה לנו על-ידי חברת הסרטים ישראלים, החברה שהפיקה את הסרט בן-גוריון זוכר, סרט שהוסיף לאיש מימד נוסף לאישיותו המגוונת.

כל מי חיו הכריז בן-גוריון שהוא אינו הולך ל"סינימה". מעטים יודעים כי הצהרה זו לא היתה מדויקת כלל. בן-גוריון אהב מאוד לראות סרטים, אך לא היה לו הרבה זמן לכך. היות וממילא לא היה הולך לבתי-קולנוע מטעמי ביטחוניו האישי. חשב שהכר ורתו זו מוסיפה משוה לתדמית האינטלקטואלית שלו. כמו כל בני הדור הישן, חשב בן-גוריון שהקולנוע הוא "סינימה" ושאינו יאה לבני תרבות, לפחות לא בגלוי. חברו לדעה זו היה שר-ההוצ' וראש-הממשלה לזמן קצר, משה שרת. שכתב ביומנו, על אחד הערבים החופשיים שלו: "...הערב עשינו מעשה קונדס והלכנו לסינימה...".

אחד ממקומות המחבוא של דוד בן-גוריון בו היה צופה בסרטי קולנוע. מבלי שהציבור ידע על כך, היה ביתם של השופטת המתוודת מינה שמיר ובעלה האלוף שלמה ("פיסטוק") שמיר, ברחוב מוזיר בתל-אביב. לשמירים היה אולם-הקרנה פרטי. שומרי-הראש של בן-גוריון היו מתפרשים במדרגות וברחוב "הזקן" היה צופה בסרטים להנאתו.

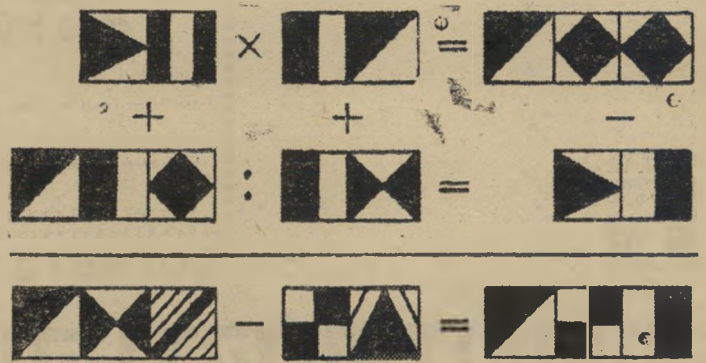
המחשבה שהוא עצמו יהיה שחקן קולנוע, בשנת ה-86 שיעשה אותו מאוד. הוא טיפל בהנאה רבה בסרטים הקטנים של הקאריירה הקולנועית שלו. התעניין בתהליכי הייצור, שאל בכל בוקר את הבמאי סימון הסרה, "מה אתה עושה כאן בכלל" כדי להדגיש כי גם בלי במאי אפשר להמשיך בהכנת הסרט, והמתין בקוצר רוח ליום הצילום הבא. בתוך 40 ימי הצילום של הסרט, בהם נסע מנמל יפו עד לסג'רה, המריא יום אחד במטוס הרקולס של צה"ל לצילום בשארם אישייר, בחברת משה דיין. בתוך המטוס הוכנה מיטה גדולה. כל צוות ההסרה היה סבור שהיא נועדה לבן-גוריון, כדי שינוח. בן-גוריון נכנס למטוס, פרש עיתון, התיישב ליד הצוות, והחל לקרוא. משה דיין הגיע אחרון, השתרע על המיטה, עצם את עינו ונרדם. הצוות לא היה שקט. בן-גוריון, אולי נפרוש גם לך מיטת שדה? שאלו אנשי חברת ישראלים. "אין צורך, מה יש, כולם יושבים ואני אשכב?" אמר הזקן בשוכבות.

מעגל ההתייחסויות בין בן-גוריון להעולם הזה נסגר, בצורה טראגית, זמן קצר לפני מותו. שבועיים אחרי מלחמת יום-הכיפורים, נולד בן לאורית ודני עצינוני. אורית עצינוני היא נכדתו של ביג'י, בתה של גאולה, בתה באותה תקופה התרסמה בהעולם הזה כתבת הזיכרון לזיכרו של צלם המערכת, רמי הלפרין, שנפל במלחמה. רחל הלפרין, אמו של רמי, נמנית על יידידותיה של גאולה בן-אליעזר. בתקופת המלחמה היו השתיים נפגשות, מספרות זו באוזני זו את דאגתן לגורל בני משפחתם המגויסים. בעוד שרחל סיפרה על רמי, שהתנדב ליחידת שיריון מבלי שגויס, הביעה גאולה באוזניה את דאגתה לתתנה, דני עצינוני, שלחם באחת היחידות הקרבות.

רק אחרי שנולד בנם של אורית ודני עצינוני, הם שמעו על נפילתו של רמי. קודם לכן החליטו להעניק לרך הנולד את השם עמית. לאחר מכן הוסיפו לשמו גם את השם רמי. כך הונצח זיכרו של צלם מערכת העולם הזה דווקא בשם השני שהוענק לבניו של בן-גוריון.

חשבץ 1894

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור וחיסור, יש למצוא אינו סיפרה מציינ כל סמל של ריבוע.

תמונה